

Buchholdt og som representanter til Det norske myrselskap gjenvalgte landbrukskjemiker O. Braadlie og oppmålingsassistent Th. Løvlie.

Deretter holdt landbrukskjemiker O. Braadlie foredrag om «Torvens betydning for brenselforsyningen».

MYRENE I KYSTHERREDENE I MØRE OG ROMSDAL FYLKE.

Av Aasulv Løddesøl og Oscar Hovde.

III.

Myrene i kystherredene på Sunnmøre.

På Sunnmøre er undersøkt i alt 9 herreder, nemlig Haram og Vigra i 1938 og Borgund, Giske, Hareid, Ulstein, Herøy, Rovde og Sande i 1939. Herredenes landareal er tilsammen 777,31 km² og myrarealet utgjør 24,035 dekar, altså 3,09 % av landarealet. Vi ser således at det er bare ca. 1/3 myr pr. km² landareal i kystherredene på Sunnmøre sammenlignet med Romsdals kystherreder. Regner vi ut myrarealet i forhold til folkemengden får vi at det er over 8 ganger så meget myr pr. innbygger i kystherredene i Romsdal som i kystherredene på Sunnmøre.

Av det samlede myrareal er:

| | | |
|-----------------|--------------------|--------|
| Lyngrik mosemyr | 10,940 dekar eller | 45,5 % |
| Grasrik mosemyr | 1,925 » » | 8,0 % |
| Grasmyr | 3,435 » » | 14,3 % |
| Lyngmyr | 7,735 » » | 32,2 % |

Brenntorvmyrene utgjør ca. 8,510 dekar (35,4 %) og inneholder ca. 10,6 millioner m³ råtorv. Av dyrkingsmyrer finnes vel 9000 dekar, men herav er ca. 7/8 mindre god eller dårlig. Her er utskilt et forholdsvis stort areal, nemlig 6235 dekar, som sannsynligvis best vil kunne nyttes til beite eller skog.

1. Myrene i Haram herred.

Haram herred (kart: Sunnmøre, blad I) har et landareal av 88,67 km². Herav er 9010 dekar eller ca. 1/10 dekket av myr. Herredet består av en rekke øyer mellom Herøyfjorden og Vigrafjorden (Lepsøyrevet) samt av en del av fastlandet (Hildrestranda) sørøst for øyrekken. Av myrarealet er ca. 49 % lyngrik mosemyr, 12 % er grasrik mosemyr, 2 % er grasmyr og 37 % lyngmyr. Brenntorvarealet utgjør ca. 2200 dekar med 2,335,000 m³ råtorv (tabell 19). Arealet av dyrkingsmyr har vi angitt til 4300 dekar, men herav er størstedelen min-

Tabell 19. Oversikt over brenntorvmyrer i Haram herred.

| Myras navn eller beliggenhet | Myrer med brenntorv | | Gjennomsnittsdybde i m | Brenntorvlagets midlere tykkelse i m | Masse i m ³ (råtorv) | Undergrunn | Fortorvings- grad etter v. Post |
|-------------------------------------|---------------------------|-------------------------------|---------------------------|---|---------------------------------------|------------|---------------------------------------|
| | Total- areal, dekar | Brenn- torvareal, dekar | | | | | |
| Nordøst for Myklebostad | 840 | 200 | 1,5 | 1,0 | 200,000 | Sand | H 6-7 |
| Østsiden av Fjørtoft | 1,350 | 150 | 1,3 | 0,8 | 120,000 | Sand | H 6-7 |
| Nordsiden av Fjørtoft | 530 | 80 | 1,0 | 0,5 | 40,000 | Sand | H 6-7 |
| Midten av Fjørtoft | 910 | 200 | 1,0 | 0,5 | 100,000 | Sand | H 6-7 |
| Vestsiden av Fjørtoft | 1,130 | 600 | 2,0 | 1,5 | 900,000 | Grus | H 6-7 |
| Sørøstsiden av Flemsøya | 1,450 | 200 | 1,5 | 1,0 | 200,000 | Sand | H 6-7 |
| Midt på Flemsøya | 1,260 | 400 | 1,5 | 1,0 | 400,000 | Grus | H 6-7 |
| På Ullaholmen | 200 | 100 | 1,0 | 0,5 | 50,000 | Grus | H 5-6 |
| Flere steder på Haramsøy | 50 | 40 | 1,0 | 0,5 | 20,000 | Grus | H 6-7 |
| Vest for Hellevik, Lefsøy | 60 | 30 | 1,5 | 1,0 | 30,000 | Grus | H 6-7 |
| Hildremyrene | 770 | 150 | 2,5 | 1,5 | 225,000 | Grus | H 6-7 |
| Skjeltemyrene | 440 | 50 | 1,5 | 1,0 | 50,000 | Grus | H 6-7 |
| Sum | | 2,200 | | | 2,335,000 | | |

dre god eller dårlig. En betydelig del av myrarealet, nemlig 15 %, ligger i mer enn 200 m h. o. h.

Vi skal så særskilt omtale myrene på hver av øyene og på fastlandet.

H a r ø y a ligger som foran nevnt delvis i Haram herred. Her er ca. 840 dekar myr som henger sammen med det sørlige av myrene i Sandøy. Langs sør- og østkant er mest grunn lyngmyr, denne utgjør vel $\frac{1}{4}$ av arealet, mens de andre $\frac{2}{3}$ er lyngrik mosemyr. Myrene er noenlunde vel formuldet og oftest 0,5 til 2 m dype. Lyngmyra er grunnest. Mosemyra inneholder en del bra brenntorv, men en masse stubber. Undergrunnen består av sand og grus. Av myrene på Haramsøy utgjør den delen som ligger i Haram beste dyrkingsjorda.

F j ø r t o f t a er 9,21 km² stor og har ca. 3920 dekar myr, hvorav vel 1000 dekar er brenntorvmyr med litt over 1 million m³ råtorv. Myrene består av lyngrik mosemyr og lyngmyr samt litt grasrik mosemyr på vestenden av øya.

Det største sammenhengende myrparti ligger på øyas sørøstside nord for Davik og Otterlei. Her er ca. 2260 dekar myr, omtrent likt fordelt mellom lyngrik mosemyr og lyngmyr. Lyngmyra finnes vesentlig nord for Otterlei. Myrene ligger i sør- og østhelling. Lengst øst er hellingen svak og h. o. h. bare 10—20 m, mens midt- og vestpartiet ligger i opp til ca. 100 m høyde. Overflaten er oftest noe ujevn

med mange tuer og løker. Mosemyra er svakt eller noenlunde vel formuldet og oftest 1 til 2 m dype. Lyngmyra er noe bedre formuldet og oftest atskillig grunnere. Undergrunnen består av sand og grus. Mosemyra inneholder god brenntorv under et spastikk til $\frac{1}{2}$ m. For øvrig danner disse myrer mindre god dyrkingsjord.

På nordsiden av øya er landskapet sterkt kupert og har mange bergknauser. Mellom disse er mange usammenhengende myrer, vesentlig lyngmyrer, på tilsammen ca. 530 dekar. De er noenlunde vel formuldet og har sterkt varierende dybde. Mesteparten er dog ganske grunne og bare ca. $\frac{1}{6}$ av myrarealet har over 1 m dybde. Disse dypere partier inneholder god brenntorv. Også her er sand- og grusundergrunn.

På tangen vest for Fjørtoftgårdene er ca. 1130 dekar myr, hvorav 210 dekar lengst vest er grasrik mosemyr og all den øvrige er lyngrik mosemyr. Myra ligger bare 10—20 m o. h. og heller mot nord og sør idet tangen er høyest på midten. Overflaten er jevn og uten tuer, men med et sammenhengende teppe av gråmose og reinlav. Myra har oftest $\frac{1}{2}$ til 1 m mose øverst og denne er svakt eller nesten uformuldet. Under moselaget er imidlertid meget god brenntorv. Dybden er oftest 2—3 m. Undergrunnen består av grus.

På Fjørtofta stikkes en masse brenntorv både av eiere og leiere av torvskjær. Tidligere er det gjort stor skade her, og dessverre foregår enda betydelig jordødeleggelse ved torvstikking og moldtak.

Flem søya eller Skuløya er den største av herredets øyer og har et flatemål av 14,35 km². Øyas myrareal utgjør ca. 2710 dekar, som ligger i to omtrent like store felter.

Det ene felt, på sørøstsiden av øya, er ca. 1450 dekar, ligger i 20—30 m h. o. h. og heller svakt mot sørøst. Myra ligger på et stort platå mellom gårdene Nogva, Rogne og Longva og er bare avbrutt av lave grushauger. Overflaten er noe tuet og har sterk lyngvegetasjon, så myrtypen veksler mellom lyngrik mosemyr og lyngmyr. Langs fjellfoten (i nord) er litt grasmyr. Det øvre myrlag er som oftest noenlunde vel formuldet, lyngmyra er til dels vel formuldet, men med en masse lyngrøtter. Dybden av myra er i gjennomsnitt omkring 1 m. Lyngmyra er oftest grunnere, mosemyra kan være opptil ca. 2 m. Undergrunnen består av leirblandet sand eller grus og er som oftest løs. Overalt finnes furustubber. Her er anlagt et par bureisingsbruk nærmest Nogva. For øvrig er myrene utskiftet, men da her er mange eiere er teigene oftest små. Som dyrkingsjord er myrene noenlunde godt skikket til tross for myrtypen, da de er såpass bra formuldet og for det meste har passende dybde. En del av myrene inneholder god brenntorv, og disse avtorves til dels for sterkt.

Det annet felt er på ca. 1260 dekar og ligger på fjellet nord for Longva. Dette er vesentlig grasrik mosemyr med litt lyngrik mosemyr i dalen rett opp for Longva. Den grasrike mosemyr har jevn overflate, mens den lyngrike er noe tuet. Under et oftest tynt mose-

dekke er torven noenlunde vel formuldet. Dybden er vanligst fra 1 til 2 m, og myra inneholder god brenntorv under et spastikk. Undergrunnen består av storsteinet grus. Myra er stubbefri, men har en del små røtter (eineteget). Gården Flem tar brenntorv i vestkanten av myra. Det er imidlertid meget tungvint transport på torven, den må først kjøres fram på fjellkanten, så sendes ned på løypestreng og så atter kjøres flere km.

H a r a m s ø y a er 13,83 km² stor, men så godt som fri for myr. Her er bare noen flekker på tilsammen ca. 50 dekar spredt over hele øya, særlig på fjellet. Myrene er oftest bare omkring 1/2—1 m dype, øst for Ulla ca. 2 m dype til grusundergrunn, men inneholder bra brenntorv. Denne utnyttes sterkt, men er som regel tungvint å få tak i.

U l l a h o l m e n ligger rett nord for Ulla. Her er ca. 200 dekar myr på holmens nordvestside. Holmen er lav, opptil ca. 10 m o. h. på midten og heller svakt til alle kanter. Myra er en fast, lyngrik mosemyr med få tuer. Den øvre 1/2 m består av svakt formuldet mose. Under moselaget er dårlig brenntorv i et lag av opptil 1,5 m. Undergrunnen består av storsteinet, fast grus. En betydelig del av myra er avtorvet. På holmen er gode beiter.

L e p s ø y a har et flateinnhold av 12,44 km², men inneholder bare ca. 80 dekar myr med 30,000 m³ brenntorv. Det meste av myra ligger på nordenden av øya vest og sør for Hellevik. Det vestligste parti ligger på fjellet — i 200—250 m h. o. h. —, mens et mindre parti sør for Hellevik ligger langs veien i ca. 30 m høyde. Myrene på Lepsøya er vesentlig grasmyrer med jevn overflate og seig, svakt formuldet grastorv øverst. Fra ca. 1/2 m dybde og nedover er dog oftest god brenntorv. Dybden er opptil 2 m, men oftest mindre, og undergrunnen består av grus og stein. Brenntorven som finnes på øya ligger i mange spredte småmyrer på fjellet og er tungvint å få tak i. Torvforbruket er derfor lite. Til koking brukes mest elektrisk kraft og til oppvarming brukes kull. Enkelte oppsittere har kjøpt seg torvretter på Harøya og Fjørtofta. På Lepsøya er flere pene plantefelter.

Den del av f a s t l a n d e t som hører Haram til har to litt større myrpartier, Hildremyrene på ca. 770 dekar og Skjeltenmyrene på ca. 440 dekar.

H i l d r e m y r e n e er oppdelt av grushauger og ligger i flere trinn i en høyde fra 20 til 50 m o. h. De er oftest ganske flate eller har svak nordhelling. Opprinnelig har nok dette vært lyngrik mosemyr og lyngmyr. Det vesentlige av den lyngrike mosemyr er nå avtorvet, og for det meste er etterlatt nok jord til at myrene kan dyrkes. Det humuslag som således ligger igjen er vel formuldet og oftest fra 1/2 til 1 m tykt. Her er dog også en del urørte myrpartier igjen, og der er dybden opptil 2—3 m. Disse partier inneholder bra brenntorv i lag fra 1 til 2 m, men med en masse stubber. Lyngmyra som ligger lengst sør og vest er noenlunde vel formuldet og grunn

uten nevneverdig brenntorv. Såvel denne som den avtorvede mosemyr danner noenlunde god dyrkingsjord hvor humuslaget er minst $\frac{1}{2}$ m. Ofte blir imidlertid det lag som ligger igjen etter at brenntorven er tatt, kjørt utørket i kjelleren til gjødselblanding. Også lyngmyra avtorves ved slik moldtaking, så bare stein og grus blir liggende igjen. Her er således store arealer som er ødelagt eller iallfall sterkt forringet som dyrkingsjord.

Skjelten myrene danner lengst øst bare en smal stripe langs fjellfoten. Fra Skjelten og vestover vider de seg ut og ligger i to plataer, et i 15—20 m og et i 25—30 m h. o. h. Myrene består vesentlig av lyngmyr med $\frac{1}{2}$ —1 m og delvis opptil 2 m dybde. Lyngtorven er fast og sammenfiltret, men oftest noenlunde vel formuldet. Undergrunnen består av steinet grus og sand. Her er en del bra brenntorv, men myrene avtorves altfor sterkt. Lengst øst er det litt lyngrik mosemyr.

2. Myrene i Vigra herred.

Vigra herred (kart: Sunnmøre, blad I) har et landareal av 19,84 km² og består av øya Vigra og noen snaue småholmer omkring denne. Myrarealet utgjør ca. 2530 dekar, det er $\frac{1}{8}$ av øyas samlede areal. Av myrarealet er 83 % lyngrik mosemyr og resten er lyngmyr. Mesteparten av myrene, nemlig ca. 1730 dekar, er brenntorvmyrer som inneholder i alt ca. 3,195,000 m³ råtorv (tabell 20). Omtrent $\frac{1}{3}$ er dårlig brenntorv, som imidlertid dekker den underliggende bedre torv og derfor truleg vil bli nytta til brensel. De ca. 800 dekar myr som ikke inneholder nevneverdig brenntorv er noenlunde eller mindre god dyrkingsmyr.

Vigra er lav og flat. All myr ligger i mindre enn 60 m h. o. h. og bare ca. 100 dekar i mer enn 30 m h. o. h. Ifølge dr. Holmsen ligger den marine grense på Vigra 64 m o. h., og rundt hele øya finner en mange tydelige strandvoller i lavere høyde. Disse strandvoller danner ofte laguner og avdemmer myrer som således er gjengrodde tjern. Myrene er sterkt tuet og overflaten er noenlunde tørr. Tuene har gråmose på toppen og er for en stor del dannet av mose. Myrenes vegetasjon for øvrig består av bjørnskjegg, myrull (enhodet), multer, rome og en rekke lyngarter, hvorav røsslyng, krekling og blålyng er de viktigste. Dessuten finnes på tuene flere lavarter, særlig reinlav. Ofte er tuene vokset sammen til store gråmoseflater, men som regel er det kvitmosen som er hovedbestanddelen i det øverste lag av myrene. Dette lag er oftest svakt formuldet eller endog uformuldet i mosemyrene, mens lyngmyrene er noenlunde vel formuldet. I 0,3 til 0,6 m dybde er torven som regel så omdannet at den er tjenlig som brenntorv, i større dybder er det som oftest meget god brenntorv.

Dybden av myrene på Vigra varierer mellom 0,2 og ca. 5 m. Lyngmyrene er grunnest og mest alminnelig fra $\frac{1}{2}$ til 2 m. Mosemyrene har nokså jevn dybde, oftest vel 2 m. Grunnest er myrene like sør for

Tabell 20. Oversikt over brenntorvmyrer i Vigra herred.

| Myras navn eller beliggenhet | Myrer med brenn- torv | | Gjennom- snitts- dybde i m | Brenn- torvlagets midlere tykkelse i m | Masse i m ³ (råtorv) | Undergrunn | Fortorvings- grad etter v. Post |
|---------------------------------|---------------------------|-------------------------------|-------------------------------------|--|---------------------------------------|------------|---------------------------------------|
| | Total- areal, dekar | Brenn- torvareal, dekar | | | | | |
| Mellom Roald og Gjørund | 1,850 | 1,500 | 3,0 | 2,0 | 3,000,000 | Sand | H 5-7 |
| Sør for Blindem. | 190 | 100 | 1,0 | 0,5 | 50,000 | Sand | H 6-7 |
| Øst for Synes. | 140 | 100 | 1,5 | 1,0 | 100,000 | Sand | H 6-7 |
| Øst for Røsvik | 60 | 30 | 2,0 | 1,5 | 45,000 | Sand | H 6-7 |
| Sum | | 1,730 | | | 3,195,000 | | |

Rørvik samt nærmest Gjørund og Blindheimsvik. For øvrig har det store myrparti mellom Rørvik og Gjørund hyppigst dybder på mellom 3 og 5 m. Undergrunnen består i de fleste tilfelle av fin sand (flyvesand) og undertiden, særlig for de lavestliggende myrer, av steinet grus. Ved Blindheimsvik er til dels bergundergrunn. Her og ellers i de tørreste myrer på Vigra er tette stubbelag. Dessuten finnes ofte sandlag i den nedre del av myrene. En del av myra øst for det nå nesten uttappede Rørvikvann er planert og grøftet; her drev Ålesund kommune en brenntorvfabrikk under forrige brenselkrise. Ellers stikkes en masse torv for hånd av oppsittere på Vigra og dessuten fra andre herreder, særlig Giske (Valderøya).

Torvstikkingen skjer nå oftest uten å anrette noen skade, da grastorven og oftest noe mer legges igjen. Ofte blandes med sand og halm for å få fast mark å tørke torven på. Dette kalles «å tølje». Hvor avtorvingen utføres på denne måte vil myra etter avtorving danne god dyrkingsjord. Tidligere har derimot vært gjort atskillig skade ved urasjonell torvdrift, og enda pågår en del ødeleggelse ved moldtak.

Vigramyrene er nå lite skikket for dyrking. Her er derimot store arealer, særlig mellom Gjørund og Rørvik, som skulle egne seg bra for maskinell brenntorvdrift. Det nevnte myrparti har lite stubber og jevn overflate og dybde. Etter en forsiktig avtorving ville myrene også bli brukbare for dyrking.

3. Myrene i Borgund herred.

Borgund herred (kart: Sunnmøre, blad II) har et landareal av 172,94 km² med ca. 2715 dekar myr fordelt på 19 særskilt beskrevne områder. Herredet er sterkt oppdelt av fjorder og sund og ligger med omtrent 4/5 på øyer og holmer og resten på fastlandet. Av de større øyer er det imidlertid nå bare Ellingsøya som ikke har bruforbindelse med fastlandet. Av herredets myrareal er 40 % lyngrik

mosemyr, 11 % grasrik mosemyr, 2 % grasmyr og 47 % lyngmyr. Det meste av myrarealet ligger i 30—60 m h. o. h. og ubetydelig i over 100 m høyde. Vel 1000 dekar er brenntorvmyr som tilsammen inneholder 1,115,000 m³ råtorv (tabell 21). Arealet av brukbar dyrkingsmyr utgjør ca. 1200 dekar, men herav er $\frac{3}{4}$ mindre god eller dårlig. Overallt er en masse stubber i myrene. Myrene i Borgund ligger meget spredt, og selv de litt større, sammenhengende myrfelter har mange bergknauser og fastmarkspartier innimellom. Best samlet er myrene på Ellingsøya, ved Gamlemshaug og sør for Blindem.

Oksenøya er 108,04 km² stor, og herav ligger over halvparten i Borgund herred. Øyas myrareal innen Borgund herred utgjør ca. 1100 dekar fordelt på 10 særskilt beskrevne felter. Det meste er lyngrik mosemyr og lyngmyr.

Over halvparten av øyas myrareal ligger noenlunde samlet sør for Blindem. Landskapet her er noe kupert og myrene har meget ujevn, tuet overflate med erosjonsfurer. Hellingen er svak og vesentlig mot sør. Myrtypen er lyngrik mosemyr med små partier lyngmyr langs de lyng- og furukledte bergknauser og grusrabber. De øvre lag av myrene er ofte vel eller iallfall noenlunde vel formuldet, men full av stubber helt i dagen. Under lyngtorven er god brenntorv (H^{6-s}). Dybden er meget forskjellig, dybder opptil 3 m forekommer, men oftest er den 1—2 m. Lyngmyrene er som regel bare ca. $\frac{1}{2}$ m. Undergrunnen består som oftest av grus, men enkelte myrer kviler direkte på berg. Dette er gode brenntorvmyrer, men de bør avtorves mer forsiktig enn nå er tilfelle, så vil de også kunne bli tjenlige til dyrking etter at torven er spadd ut.

Mellom Flisnes og Emlen er kupert terreng med skogkledte furuåser. Her er flere små myrpartier med et samlet areal av ca. 100 dekar. Halvparten herav er lyngrik mosemyr og resten er vesentlig lyngmyr med enkelte små grasmyrflekker. H. o. h. er fra 20 til 50 m. Myroverflaten er ujevn og tuet, men myrene har oftest et vel formuldet øvre lag, unntatt for mosemyrenes vedkommende som bare er noenlunde vel formuldet. Dybden er størst og opptil vel 2 m i mosemyrene, mens dybden av lyngmyrene oftest er ca. $\frac{1}{2}$ m eller mindre. Undergrunnen består av sand (aur), grus eller berg. Mosemyrene inneholder oftest god brenntorv. Feltet er under utskifting.

Ved vestenden av Brusdalsvannet og i 15—20 m o. h. finnes vel 200 dekar myr, hvorav $\frac{3}{4}$ er lyngrik mosemyr og resten er lyngmyr. Den lyngrike mosemyr, som vesentlig finnes sør for enden av vannet, er omtrent skogkledt og flat. Myra er tuet og noenlunde vel formuldet med oftest 1 til 2 m dybde til sandundergrunn. Her er god brenntorv. Lyngmyrene er grunne og har ofte oppstikkende bergskjær eller grusrabber.

De andre myrpartier er bare opptil ca. 30 dekar store og er mest grasmyrer og lyngmyrer.

MYRENE I KYSTHERREDENE I MØRE OG ROMSDAL FYLKE 107

 Tabell 21. *Oversikt over brenntorvmyrer i Borgund herred.*

| Myras navn eller beliggenhet | Myrer med brenn- torv | | Gjennom- snitts- dybde i m | Brenn- torvlagets midlere tykkelse i m | Masse i m ³ (råtorv) | Undergrunn | Fortorvings- grad etter v. Post |
|---------------------------------|---------------------------|-------------------------------|-------------------------------------|--|---------------------------------------|------------|---------------------------------------|
| | Total- areal, dekar | Brenn- torvareal, dekar | | | | | |
| Sør og øst for Vedde . . | 50 | 20 | 1,0 | 0,5 | 10,000 | Grus | H 6 |
| Mellom Vedde og Langevåg | 25 | 10 | 1,0 | 0,5 | 5,000 | Grus | H 6 |
| Sør for Brusdalsvannet . . | 130 | 50 | 1,5 | 1,0 | 50,000 | Sand | H 6-7 |
| Vest for Brusdalsvannet . | 100 | 40 | 1,5 | 1,0 | 40,000 | Grus | H 6-7 |
| Sørvest for Åse | 30 | 15 | 1,5 | 1,0 | 15,000 | Grus | H 6-7 |
| Mellom Alvik og Olsvik . | 35 | 5 | 1,5 | 1,0 | 5,000 | Sand | H 6 |
| Rundt Lerstadvannet . . . | 30 | 5 | 1,0 | 0,4 | 2,000 | Grus | H 6 |
| Ved Østrem | 5 | 5 | 1,5 | 1,0 | 5,000 | Grus | H 5-6 |
| Mellom Østrem og Emlen | 10 | 5 | 1,5 | 1,0 | 5,000 | Grus | H 5 |
| Nord for Flisnes | 100 | 50 | 1,5 | 0,6 | 30,000 | Sand | H 6 |
| Sør for Blindem | 650 | 300 | 1,5 | 1,0 | 300,000 | Grus | H 6-7 |
| Ved Myklebostad | 10 | 5 | 1,5 | 1,0 | 5,000 | Grus | H 6 |
| Sør for Nes | 50 | 20 | 1,5 | 1,0 | 20,000 | Grus | H 6-7 |
| Mellom Toftesund og Stokke | 300 | 75 | 2,5 | 1,5 | 113,000 | Sand | H 6-8 |
| Nord for Årset | 700 | 200 | 2,0 | 1,0 | 200,000 | Grus | H 6-7 |
| På Langøya | 10 | 5 | 1,5 | 1,0 | 5,000 | Grus | H 6 |
| Øst for Søvik | 10 | 5 | 1,5 | 1,0 | 5,000 | Grus | H 6 |
| Sør for Gamlemshaug . . | 460 | 200 | 2,5 | 1,5 | 300,000 | Grus | H 5-7 |
| Sum | | 1,015 | | | 1,115,000 | | |

Sula, som er 58,31 km² stor, ligger med 43,07 km² i Borgund og resten i Hareid herred. På øya er lite myr, nemlig bare ca. 75 dekar beliggende mellom Langevåg og Mauseid. Landskapet er her sterkt kupert og består oftest av snaue bergknauser. Imellom knausene er vesentlig lyngmark med mange små flekker lyngmyr og lyngrik mosemyr. De er noenlunde vel formuldet og opptil 2 m dype til grus- eller bergundergrunn. Myrene utnyttes mest til brenntorv.

Ellingsøya er 22,30 km² og har ca. 1060 dekar myr fordelt med 4/5 på lyngmyr og 1/5 på lyngrik mosemyr. Det meste av øyas myrareal ligger mellom Taftesund og Vik. Her ligger ca. 1000 dekar nesten sammenhengende. Myrene ligger ca. 60 m o. h., de er flate eller heller svakt mot sør. Overflaten er tuet og bevosket med forskjellige lyngvekster. Det øverste lag er noenlunde vel eller vel formuldet. Dybden av mosemyrene er opptil 3—4 m og lyngmyrene er oftest omkring 1/2 til vel 1 m. dype. Undergrunnen består av sand eller grus med berg hist og her. På lyngmyrene vokser en del småfuru og torven er stubbefull. Overalt hvor dybden er tilstrekkelig stor inne-



TEGNEFORKLARING

- Lyngrik moosemyr
- Grassrik moosemyr
- Grassmyr
- Lyngmyr
- Morener
- Fjellgrunn
- Armer areal

HARAM

VATNE

VIGRA

BORGUND

SKODJE

LEPSØYA

KART
OVER
KYSTHERREDENE PÅ
SUNNMØRE
MØRE OG ROMSDAL FYLKE

BLAD II

Utkarbeidet etter N.G.O. kart
og egne undersørelser.
Av landmåler Ole Nordb
1939

Målestokk 1:200 000



Erkna

SYKKYLVEN

Det Norske Myrskjort
Kjort

HAREID

ULSTEIN

Sula-fjorden

Breisundet

Langevåg

Våge

Hallep

Spjelkavik

K.S. ENØYA

Flisnes

Magerholm

Tassfarna

Hot

Roabak

Os

Blindem

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

GISKE

Nines

6000 Y

Gjinn

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

Årland

VALDERØY

Skjorøy

Giske

Årland

Årland

Årland

Årland

holder myrene god brenntorv (H_6 — H_8). Til dyrking er myrene lite skikket.

På herredets andre øyer er ubetydelig av myr.

Fastlandet som hører Borgund til er søre delen av halvøya nord for Grytefjorden. Her er mest høyfjell og stupbratte lier. Det er bare ved Gamlemshaug at det er nevneverdig av myr. Her er ca. 460 dekar nesten flat myr i 15—20 m h. o. h. Myra består av grasrik mosemyr i midten og lyngmyr langs kanten. Mosemyra har opptil 1 m så godt som uformuldet moselag øverst tjenlig til torvstrø. Under dette lag er brukbar brenntorv. Dybden av mosemyra er opptil 4 m, og oftest måles ca. 3 m dybde. Lyngmyra er atskillig grunnere. Undergrunnen består av grus og sand. Her er betydelige masser brenntorv. Lyngmyrtorven brukes også i stor utstrekning som gjødselblanding.

Noen små lyngmyrer i dalen øst for Søvik inneholder litt brenntorv. Her er et stort og meget pent 20-årig plantefelt av furu.

4. Myrene i Giske herred.

Giske herred (kart: Sunnmøre, blad II) har et landareal av 20,33 km² og består av Valderøy, Giskøy og Godøy samt flere mindre øyer og holmer. Herredets myrareal utgjør bare ca. 170 dekar. Herav er den ene halvpart grasrik mosemyr og den annen halvpart er overveiende lyngmyr. Litt grasmyr forekommer. Brenntorvarealet utgjør 70 dekar med ca. 79,000 m³ råtorv (tabell 22). Det øvrige areal er dyrkbart, men mesteparten er mindre god eller dårlig dyrkingsmyr. Hele herredets myrareal ligger i mindre enn 100 m h. o. h. og over halvparten lavere enn 30 m.

Valderøya er 6,49 km² stor og har 60 dekar myr beliggende i 4 særskilte partier. Det største ligger like ved Gjøvsundseter på øyas nordende og består av grasrik mosemyr i svak nordhelling. Overflaten er jevn og myra er svak formuldet og opptil ca. 3 m dyp, men oftest 1,5 m dyp til grusundergrunn. Myra inneholder god brenntorv. Mellom Valderhaug og Gjøvsundseter er flere små partier vesentlig lyngmyr. Myrene er opptil ca. 2 m dype til sand- eller grusundergrunn og inneholder litt bra brenntorv, men svært meget røtter. Ved Skjong er en liten grasmyr som er omtrent avtorvet. På Valderøya finnes også noen små partier brenntorv på dyrket jord.

Giskeøya er den forholdsvis myrrikeste av herredets øyer. Denne er bare 2,67 km² stor og har ca. 50 dekar myr. Alt er grasrik mosemyr og ligger samlet omtrent midt på øya i bare 8—10 m h. o. h. En vesentlig del av det opprinnelige myrareal er avtorvet. Avtorvingen har her skjedd i to trinn, da myra er opptil 4 m dyp. Det øverste lag er nå nesten fjernet, det gjenstår bare 4—5 dekar av dette, vesentlig bestående av dårlig brenntorv (H_6). I det underliggende lag er derimot bedre brenntorv (H_8). Avtorvingen foretas meget pent, myra planeres såvel etter første som annen avtorving, men det gjen-

Tabell 22. *Oversikt over brenntorvmyrer i Giske herred.*

| Myras navn eller beliggenhet | Myrer med brenn- torv | | Gjennom- snitts- dybde i m | Brenn- torvlaget midlere tykkelse i m | Masse i m ³ (råtorv) | Undergrunn | Fortorvings- grad etter v. Post |
|---------------------------------|---------------------------|-------------------------------|-------------------------------------|---|---------------------------------------|------------|---------------------------------------|
| | Total- areal, dekar | Brenn- torvareal, dekar | | | | | |
| Ved Gjøgesundseter | 35 | 20 | 1,5 | 1,0 | 20,000 | Grus | H 6-7 |
| Sør for Gjøgesundseter. | 15 | 10 | 1,5 | 0,8 | 8,000 | Sand | H 6 |
| Ved Skjong | 10 | — | 1,5 | 1,0 | 1,000 | Grus | H 6 |
| På Giskøya | 50 | 40 | 2,0 | 1,3 | 50,000 | Sand | H 5-6 |
| Sum | | 70 | | | 79,000 | | |

værende matjordlag blir noe grunnet. Undergrunnen består av sand og grus med stor stein. Det er mange som stikker torv her så den minker fort.

Godøya er 10,87 km² og den største av herredets øyer. På østenden av øya er store arealer lyngmark i sterk sørhelling. En mindre del av dette areal — ca. 60 dekar — har såpass dybde at den kan karakteriseres som lyngmyr. Denne er noenlunde vel formuldet og brukbar til dyrking eller kulturbeite. Her bør det bli slutt på all torvstikking.

5. Myrene i Hareid herred.

Hareid herred (kart: Sunnmøre, blad III) har et landareal av 89,08 km² og består av østsiden av Hareidlandet og en mindre del (15,24 km²) av Sula. Herredets myrareal utgjør ca. 2520 dekar og ligger i sin helhet på Hareidlandet. Av myrarealet er 46 % lyngrik mosemyr, 2 % grasrik mosemyr, 14 % grasmyr og 38 % lyngmyr. Brenntorvmyrene utgjør 780 dekar med 1,005,000 m³ råtorv (tabell 23). Av dyrkingsmyrer finnes ca. 1520 dekar, mens de øvrige 220 dekar vil kunne nyttes til beite eller skog. Av dyrkingsmyrene er vel 1/3 god eller noenlunde god og resten mindre god eller dårlig. Det meste av myrene, nemlig 74 %, ligger i 0—30 m h. o. h. I over 100 m h. ligger ca. 7 % av myrarealet og av de øvrige 19 % ligger like meget i 30—60 som i 60—100 m høyde.

Hareid herred består mest av fjell med tre større daler. Den nordligste av disse er størst og strekker seg fra Hareid dampskipsstoppested over et eid til Ulsteinvik i Ulstein herred. Et annet dalføre går fra Hjørungavåg til sørenden av Snipsørvannet, som ligger i det tredje dalføre og forbinder de to førstnevnte dalfører. Det er i de to førstnevnte dalfører at det vesentligste av herredets myrer ligger.

I dalføret mellom stedet Hareid og herredsgrensen mot Ulstein ligger i alt 1720 dekar myr. Herav er

nesten halvparten lyngrik mosemyr og av resten er $\frac{3}{4}$ lyngmyr og $\frac{1}{4}$ grasmyr. Den lyngrike mosemyr finnes særlig på det laveste parti mellom Hareid og Kaldhol samt nord for Rise. Lyngmyrer er det øst for Kaldhol og på eidet sørvest for Rise. Av grasmyrer finnes en del ved vestenden av Grimstadvannet sør for Bjåstad samt på den vestlige del av Hovdenmyrene. Myrene i dalføret er beskrevet i 10 forskjellige felter, men flere av disse er så godt som sammenhengende. H. o. h. er 20—30 m lengst øst og stiger til 150 ved herredsgrensen lengst vest på eidet.

Partiet øst for Grimstadvannet er så godt som flatt, men har tuet overflate. Det øvre lag av myra er svakt til noenlunde vel formuldet. Dybden er liten lengst øst, men tiltar mot midten og avtar igjen nærmest vannet. Den største målte dybde var 3,5 m. På den østre halvpart er gjennomsnittsdybden 1 m og på den vestre halvpart 2,3 m. Undergrunnen består oftest av sand med noe stein. I et lag av opptil 2 m er lite omdannet mose (H_3 — H_4). Ved bunnen av myra er som regel et lag på $\frac{1}{2}$ m til 1 m med noenlunde brukbar brenntorv.

Vest for Grimstadvannet ligger et nesten flatt myrparti på begge sider av elva fra Snipsørvannet. Myrtypen er lyngrik mosemyr lengst sør og vest, men går gradvis over til grasrik mosemyr og grasmyr nærmest vannet. Myra har bra jevn overflate, er noenlunde vel formuldet og dybden er jevnt over ca. 3 m. Undergrunnen består av fin sand (evjejord). Langs veien er dog et grunnit myrparti med grusundergrunn. Grasmyrene er sandblandet eller har flere sandlag. Mosemyrene inneholder en del god brenntorv. Langs sørsiden av Grimstadvannet er lyngrik mosemyr med 2—3 opptil 4 m dybde til sand- og grusundergrunn. Her er god brenntorv allerede i et spastikk dybde.

En rasjonell utnyttelse av såvel myrene som en del av det allerede dyrkede areal rundt Grimstadvannet er betinget av at vannet blir senket.

Lyngmyrene øst for Kaldhol ligger i sterk nordhelling, er noenlunde vel til vel formuldet og opptil vel 1 m, men oftest omkring $\frac{1}{2}$ m dype til grusundergrunn. Dette er bra dyrkingsjord.

Hovdenmyrene er nesten flate, men kan dog gis avløp mot nord til elva. Grasmyrpartiet har jevn overflate, er vel formuldet og opptil 2 m dype. Mosemyra er noenlunde vel formuldet og oftest 2 m dyp. Undergrunnen består av sand og grus. Her er det mange som tar torv. Brenntorven i mosemyra er førsteklases og grasmyra er god dyrkingsjord, den bør ikke avtorves.

Mellom veiene ved nordenden av Snipsørvannet er flere myrpartier, vesentlig lyngmyr og lyngrik mosemyr. Oftest er disse myrer noenlunde vel eller vel formuldet og opptil ca. 2 m dype, men oftest grunnere til grus, sand eller leire. Også her finnes det en del brenntorv.

Lyngmyrpartiet sørvest for Rise heller ganske sterkt mot nordøst og er noe småkupert, med mange fastmarkspartier innimellom my-

Tabell 23. *Oversikt over brenntorvmyrer i Hareid herred.*

| Myras navn eller beliggenhet | Myrer med brenn- torv | | Gjennom- snitts- dybde i m | Brenn- torvlagets midlere tykkelse i m | Masse i m ³ (råtorv) | Undergrunn | Fortorvings- grad etter v. Post |
|----------------------------------|---------------------------|-------------------------------|-------------------------------------|--|---------------------------------------|------------|---------------------------------------|
| | Total- areal, dekar | Brenn- torvareal, dekar | | | | | |
| Sørøst for Grimstad | 500 | 200 | 2,5 | 1,3 | 260,000 | Sand | H 5-6 |
| Sør for Grimstad | 150 | 100 | 2,0 | 1,5 | 150,000 | Sand | H 6-7 |
| Nord for Kaldhol | 120 | 60 | 2,5 | 2,0 | 120,000 | Sand | H 5-7 |
| Sør for Kaldhol | 40 | 10 | 2,5 | 1,5 | 15,000 | Grus | H 6-7 |
| Sør for Bjåstad | 100 | 40 | 1,5 | 1,0 | 40,000 | Sand | H 6-7 |
| Nord for Snipsørvannet | 70 | 15 | 1,5 | 1,0 | 15,000 | Grus | H 6 |
| Hovdenmyrene | 350 | 110 | 2,0 | 1,3 | 140,000 | Sand | H 6-7 |
| Sør for Hjørungavåg | 50 | 15 | 1,5 | 1,0 | 15,000 | Grus | H 6-7 |
| Sør for Hjørungavåg | 10 | 5 | 1,5 | 1,0 | 5,000 | Grus | H 6-7 |
| Sør for Li | 20 | 5 | 1,5 | 1,0 | 5,000 | Grus | H 6-7 |
| Aasenmyrene | 350 | 140 | 1,8 | 1,2 | 170,000 | Grus | H 5-7 |
| Sør for Snipsørvannet | 110 | 30 | 1,5 | 1,0 | 30,000 | Sand | H 6 |
| Øst for Ulvset | 240 | 50 | 1,3 | 0,8 | 40,000 | Grus | H 6-7 |
| Sum | | 780 | | | 1,005,000 | | |

rene. Myrlaget, som er grunt (0,2 til 0,5 m), er noenlunde vel til vel formuldet uten nevneverdig av mose øverst. Undergrunnen består av grus og stein. Her stikkes litt torv og denne er av god kvalitet, men da myrene er så grunne bør det helst ikke tas torv her. Partiet er brukbart til dyrking og godt skikket for kulturbeite.

I det annet dalstrøk ligger myrene mer spredt og bare vest for Åsen er et større sammenhengende parti på ca. 350 dekar. Myrene ligger her 20—30 m o. h. og heller svakt inn mot midten og mot nordøst. Rundt et tjern i midten er litt oversvømmet grasmyr, men ellers er myrtypen lyngrik mosemyr på øst- og sørsiden og lyngmyr på vestsiden. Overflaten er tuet, men ellers er landskapet bra jevnt, dog med flere grunne partier særlig mellom tjernet og vannet. Her er også til dels små bergpartier. Lyngmyra er noenlunde vel til vel formuldet med opptil ca. 2 m dybde til grus- eller fjellundergrunn. Den lyngrike mosemyr er svakt formuldet og opptil 5 m dyp, men oftest 2—3 m til grus- og sandundergrunn. Her er store masser brenntorv, og avtorvingen av myrene skjer for det meste pent, til tross for at torvrettene ofte ligger på annen manns eiendom. Lyngmyra er bra dyrkingsjord.

Øst for Ulvset ligger ca. 180 dekar lyngmyr og ca. 60 dekar lyngrik mosemyr i 60—100 m h. o. h. med helling mot nord og øst. Myra er noenlunde vel formuldet og opptil 2 m dyp til grusundergrunn.

Mosemyra inneholder en del god brenntorv og lyngmyra er noenlunde god dyrkingsmyr som ikke bør avtorves da den er så grunn. Foruten myrene er her en betydelig del bra fastmarksjord.

Sør for Hjørungavåg er kupert landskap med snaue berg. Mellom disse er mindre partier lyngmyr i 20—40 m h. o. h. Myra er tuet og noenlunde vel formuldet. Dybden er opptil 2 m, men oftest mindre, og undergrunnen består av grus i de dypeste partier, men ellers ofte av fjell. Myrene inneholder god brenntorv, men en masse stubber.

Ved sørenden av Snipsørvannet er vel 100 dekar flat grasmyr i ca. 30 m h. o. h. Myra har jevn overflate, er noenlunde vel til vel formuldet og opptil 5 m dyp til sandundergrunn. Her må kanaler til for at myra kan utnyttes. Dette er noenlunde god til god dyrkingsmyr med en del bra, men ofte sandblandet brenntorv.

Foruten de her nevnte myrer finnes det i Hareid flere mindre brenntorvmyrer og småmyrer i fjellet.

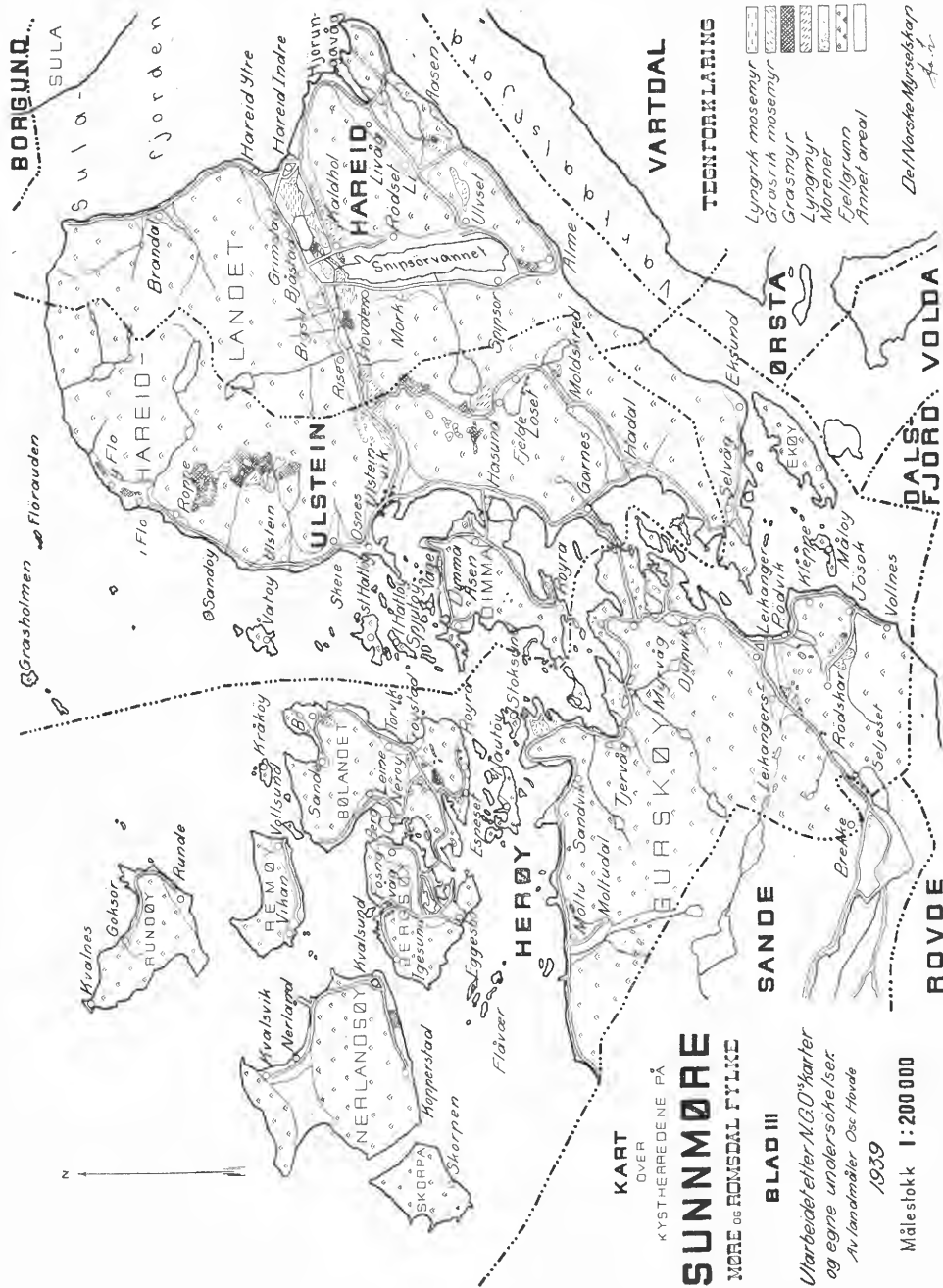
6. Myrene i Ulstein herred.

Ulstein herred (kart: Sunnmøre, blad III) har et landareal av 86,48 km² og består av vestsiden av Hareidlandet, øya Dimma og en rekke mindre øyer og holmer. Herredets myrareal utgjør ca. 2355 dekar. Herav er 5 % lyngrik mosemyr, 4 % grasrik mosemyr, 63 % grasmyr og 28 % lyngmyr. Den vesentligste del av myrene, nemlig 96 %, ligger på Hareidlandet og resten på Dimma. Av myrarealet er ca. 720 dekar brenntorvmyr som i alt inneholder 590,000 m³ brenntorv (tabell 24). Herav ligger imidlertid over halvparten på fjellet med tungvint adkomst. Av dyrkingsmyr har herredet bare ca. 250 dekar, og mer enn halvparten av hele myrarealet er således best skikket til beite, vesentlig på grunn av høy beliggenhet. I dette herred ligger nemlig omtrent $\frac{3}{4}$ av myrarealet i mer enn 200 m høyde og 9/10 i mer enn 100 m høyde.

På Hareidlandet er ca. 2255 dekar myr innen Ulstein herred. Myrene ligger temmelig spredt og er beskrevet under i alt 10 nr.

Det største noenlunde sammenhengende areal ligger i 200—300 m h. o. h. på fjellet øst for Ulstein og Roppe. Her er i alt ca. 1250 dekar myr, hvorav $\frac{4}{5}$ er grasmyr og $\frac{1}{5}$ er lyngmyr. Myrene har for det meste jevn overflate, men er svakt formuldet. Dybden er oftest bare 0,2 til 1,0 m, men dog opptil 2—3 m på mindre flekker. Her er oftest grusundergrunn. Brenntorvmassen i disse myrer er ganske stor, men kvaliteten er mindre god da mesteparten er seig grasmyrtorv.

På innmarka på Flø er litt over 100 dekar myr som for det meste nyttes som slåttemark. Dette myrparti inneholder ganske store masser brenntorv, dybden er opptil 3 m. Det har imidlertid vært umulig å nyttiggjøre seg denne torv tidligere da myra har manglet avløp. Nå er tatt en opptil 8 m dyp kanal gjennom en strandvoll så



Tabell 24. *Oversikt over brenntorvmyrer i Ulstein herred.*

| Myras navn eller beliggenhet | Myrer med brenn- torv | | Gjennom- snitts- dybde i m | Brenn- torvlagets midlere tykkelse i m | Masse i m ³ (råtorv) | Undergrunn | Fortorvings- grad etter v. Post |
|---------------------------------------|---------------------------|-------------------------------|-------------------------------------|--|---------------------------------------|------------|---------------------------------------|
| | Total- areal, dekar | Brenn- torvareal, dekar | | | | | |
| Nord for Flø | 30 | 10 | 1,5 | 1,0 | 10,000 | Sand | H 5-6 |
| Innmark på Flø | 100 | 80 | 2,0 | 1,5 | 120,000 | Sand | H 5-7 |
| Mellom Ulstein og Flø | 1,250 | 400 | 1,0 | 0,6 | 250,000 | Grus | H 5-7 |
| Øst for Ulsteinvik | 130 | 5 | 1,5 | 1,0 | 5,000 | Grus | H 6 |
| N. f. veien Rise—Ulsteinvik | 180 | 40 | 2,0 | 0,9 | 35,000 | Grus | H 6-7 |
| Øst for Fjelde | 170 | 20 | 1,5 | 1,0 | 20,000 | Grus | H 6-7 |
| Nordvest for Fjelde | 200 | 80 | 1,5 | 0,6 | 50,000 | Grus | H 6-7 |
| Sør for Løset | 40 | 10 | 1,5 | 1,0 | 10,000 | Grus | H 6 |
| Ved Hasund | 5 | 5 | 3,0 | 2,0 | 10,000 | Grus | H 5-6 |
| Like øst for Røya | 30 | 20 | 2,5 | 1,5 | 30,000 | Grus | H 5-6 |
| Nord for Åsen | 30 | 10 | 1,5 | 1,0 | 10,000 | Grus | H 6 |
| Ved ytre Dimma | 20 | 20 | 1,5 | 1,0 | 20,000 | Grus | H 6-7 |
| På Dimmafjellet | 20 | 20 | 1,5 | 1,0 | 20,000 | Grus | H 6-7 |
| Sum | | 720 | | | 590,000 | | |

myra vil bli tørrlagt og bedre utnyttet. Undergrunnen består av sand og grus.

På eidet øst for Ulsteinvik og i 150 til 250 m h. o. h. er en del vesentlig grasrik mosemyr og lyngmyr i sør- og vesthelling. Disse myrer er noenlunde vel til formuldet og oftest ganske grunne til grus og stein. Her er dog et lite parti lyngrik mosemyr lengst nord som er opptil 3 m dypt og inneholder god brenntorv. Men ellers er myrene brukbare dyrkingsmyrer, men kanskje best skikket til kulturbeite.

Nord og vest for Fjelde ligger flere myrpartier i 200—350 m h. o. h. Disse myrer inneholder nok en god del brenntorv, men transporten av torven herfra er kostbar og tungvint.

På Hasund stikkes en del torv i dyrket myr som er opptil 3 m dyp. Her finnes en masse myrpåler i to lag, 40 og 60 cm under myroverflaten.

På Dimma er bare noen små myrflekker. Den største ligger ved Røya på øyas sørende. Her er opptil 3 m dyp myr med en del brenntorv som er svært stubbefull.

På småøyene nord for Dimma er ubetydelig av myr, men her tas en del torv til brensel på grunn mark.

På Sandøya finnes en del kalksand, hvorav ble tatt prøve som viste seg å inneholde 49,36 % CaO.

Tabell 25. *Oversikt over brenntorvmyrer i Herøy herred.*

| Myras navn eller beliggenhet | Myrer med brenn- torv | | Gjennom- snitts- dybde i m | Brenn- torvlagets midlere tykkelse i m | Masse i m ³ (råtorv) | Undergrunn | Fortorvings- grad etter v. Post |
|-----------------------------------|---------------------------|-------------------------------|-------------------------------------|--|---------------------------------------|------------|---------------------------------------|
| | Total- areal, dekar | Brenn- torvareal, dekar | | | | | |
| I Jøsokdalen | 90 | 30 | 2,5 | 1,7 | 50,000 | Grus | H 6 |
| Øst for Seljeset | 20 | 20 | 1,5 | 1,0 | 20,000 | Sand | H 6 |
| Sør for Leikanger seter | 220 | 90 | 1,5 | 1,0 | 85,000 | Sand | H 5-7 |
| Sør for Rødvik | 5 | 5 | 1,5 | 1,0 | 5,000 | Grus | H 7 |
| Sør for Rødvik | 25 | 25 | 1,5 | 1,0 | 25,000 | Grus | H 6-7 |
| Nordvest for Jøsok | 160 | 100 | 1,8 | 1,0 | 100,000 | Grus | H 6-7 |
| Vest for Djupvik | 20 | 5 | 1,6 | 1,0 | 5,000 | Sand | H 6-8 |
| Øst for Djupvik | 150 | 50 | 2,0 | 1,4 | 70,000 | Grus | H 6-8 |
| Nord for Meyervåg | 40 | 20 | 2,0 | 1,4 | 27,000 | Sand | H 6-7 |
| Sørøst for prestegården | 180 | 60 | 2,0 | 1,0 | 60,000 | Sand | H 6-7 |
| Sør for Brekke | 5 | — | 2,0 | 1,0 | 2,000 | Berg | H 6-7 |
| Ved Moltu | 20 | — | 2,0 | 1,0 | 1,000 | Sand | H 5 |
| Øst for Røyra | 10 | 10 | 2,0 | 1,0 | 10,000 | Sand | H 6 |
| Nord for Røyra | 35 | 30 | 1,5 | 1,0 | 30,000 | Grus | H 6-7 |
| Vest for Røyra | 40 | 30 | 2,5 | 1,0 | 30,000 | Berg | H 5-6 |
| Sør for Frøistad | 60 | 40 | 2,5 | 1,5 | 60,000 | Sand | H 5-6 |
| Sør for Bø | 100 | 30 | 1,8 | 1,2 | 35,000 | Grus | H 6 |
| Sørøst for Nærøy | 10 | 5 | 2,0 | 1,0 | 5,000 | Grus | H 6 |
| Sørvest for Espeset | 15 | 15 | 1,5 | 0,6 | 10,000 | Berg | H 6 |
| Nord for Espeset | 10 | — | 1,5 | 1,0 | 2,000 | Berg | H 6 |
| På Bergsøya | 10 | 40 | 2,0 | 1,4 | 55,000 | Grus | H 6-7 |
| På Renøy og Randøy | 10 | 15 | 1,0 | 0,6 | 10,000 | Grus | H 6 |
| På Nerlandsøy | 10 | 5 | 3,0 | 2,0 | 10,000 | Grus | H 6 |
| I Sødalen | 50 | 30 | 1,2 | 0,7 | 20,000 | Stein | H 6-7 |
| I Møltudalen | 40 | 10 | 1,5 | 1,0 | 10,000 | Stein | H 6-7 |
| Sum | | 665 | | | 737,000 | | |

7. *Myrene i Herøy herred.*

Herøy herred (kart: Sunnmøre, blad III), har et landareal av 138,23 km² og består av nordøstdelen av Gurskøy, sørspissen av Har-
eidlandet samt en masse andre øyer og holmer, hvorav Nerlandsøy,
Bølandet (Leinøy), Bergsøy, Rundøy, Remøy og Skorpa er de største.
Av herredets myrareal, som utgjør ca. 1475 dekar, er 31 % lyngrik
mosemyr, 2 % grasrik mosemyr, 22 % grasmyr og 45 % lyngmyr. I
dette herred er nesten halvparten av myrene, nemlig ca. 665 dekar,
brenntorvmyrer, men torvmassen utgjør bare ca. 737,000 m³ råtorv
(tabell 25). De myrer som er skikket for dyrking utgjør et areal av

ca. 175 dekar, og herav er mesteparten avtorvet myr. Resten av arealet kan brukes til beite. Herredets myrer ligger meget spredt, her er i alt 26 særskilt beskrevne myrpartier hvorav flere består av en rekke enkeltmyrer. Av myrene ligger omtrent halvparten i mindre enn 30 m h. o. h. og $\frac{1}{4}$ i over 100 m høyde.

Av Hareidlandet ligger 3,92 km² innen Herøy herred, men her er så lite myr at det er ikke nevneverdig.

Gurskøy ligger med sin største del, nemlig 74,09 km² i dette herred. Her er vel 1000 dekar myr, hvorav den ene halvpart er lyngmyr og den annen halvpart er vesentlig lyngrik mosemyr og grasmyr; det finnes ubetydelig av grasrik mosemyr. Det vesentligste av herredets brenntorvmyrer ligger på Gurskøy og da særlig i Jøsokdalen, sør for Leikangerseter, øst for Djupvik og i Prestegårdsmyra. Disse forskjellige myrpartier har sterkt varierende dybde, oftest 0,2 til ca. 2 m, men opptil 5 m er målt nordøst for Djupvik. Undergrunnen består som regel av grus eller sand, men undertiden ligger torven direkte på fjell, således i Prestegårdsmyra og i flere småmyrer øst for Tjervåg. Brenntorven er som regel god og oftest tas helt ned til grunnen så myrene blir helt verdiløse etter at de er avtorvet.

Nerlandsøy er 15,17 km² stor, men har svært lite myr. Av brenntorv finnes litt på dyrket jord mellom Nerland og Kvalsvik. På sørsiden av øya er det en del sterkt avtorvet myr som nok vil kunne dyrkes, men som kanskje best egner seg til kulturbeite.

Bølandet eller Leinøy har et flateinnhold av 14,31 km² med ca. 300 dekar myr og er den forholdsvis myrrikeste av herredets øyer. Omtrent halvparten er lyngmyr og resten er omtrent likt fordelt mellom lyngrik mosemyr og grasmyr. På øya er ca. 180,000 m³ brenntorv, men herav ligger en stor del på dyrket jord. Myrene ligger i mange små partier vesentlig rundt Frøystad og ved Bø. Best samlet er myrene like sør for Frøystad, og her ligger de største og dypeste brenntorvmyrene. For øvrig er en hel del av myrene også på Bølandet allerede avtorvet og ofte for sterkt.

Bergsøy (7,57 km²) er forbundet med Bølandet ved bru. Her finnes litt grasmyr i flere små flekker og ca. 50,000 m³ brenntorv (råtorv), vesentlig på dyrket jord.

Rundøy og Remøy (henholdsvis 6,39 og 3,78 km²) er praktisk talt fri for myr. Her er bare noen små flekker i fjellet uten nevneverdig av brenntorv. På Remøy finnes litt brenntorv på dyrket jord.

8. Myrene i Rovde herred.

Rovde herred (kart: Sunnmøre, blad IV) har et landareal av 50,24 km² og ligger med vel $\frac{2}{3}$ av arealet på fastlandet sør for Rovdefjorden og resten på sørenden av Gurskøy. Herredets myrareal utgjør ca. 1720 dekar og herav er 32 % lyngrik mosemyr, 5 % grasrik mosemyr, 48 % grasmyr og 15 % lyngmyr. Av brenntorvmyr har vi

Tabell 26.

Oversikt over brenntorvmyrer i Rovde herred.

| Myras navn eller beliggenhet | Myrer med brenn- torv | | Gjennom- snitts- dybde i m | Brenn- torvlaget midlere tykkelse i m | Masse i m ³ (råtorv) | Undergrunn | Fortorvings- grad etter v. Post |
|---|---------------------------|-------------------------------|-------------------------------------|---|---------------------------------------|------------|---------------------------------------|
| | Total- areal, dekar | Brenn- torvareal, dekar | | | | | |
| Nord for Larsnes | 30 | — | 1,5 | 1,0 | 2,000 | Sand | H 6 |
| Mellom Larsnes og Drog- skaret | 10 | 5 | 1,0 | 0,4 | 2,000 | Grus | H 6 |
| På Saudfjellet | 75 | 30 | 1,5 | 0,8 | 25,000 | Grus | H 5-6 |
| Sør for Rise | 935 | 250 | 2,0 | 1,0 | 250,000 | Grus | H 5-7 |
| Sør for Rovde | 150 | 50 | 1,8 | 1,0 | 50,000 | Grus | H 6-7 |
| Sum | | 335 | | | 329,000 | | |

her 335 dekar med 329,000 m³ råtorv (tabell 26). Her er ca. 600 dekar mindre god til dårlig dyrkingsmyr og ca. 785 dekar som antas å kunne brukes til beite. Praktisk talt all myr i herredet ligger i mer enn 100 m h. o. h. og herav betydelige arealer i 300 og 400 m høyde.

På fastlandet ligger ca. 1585 dekar eller hele 92 % av herredets myrareal. Det meste ligger samlet sør for Rese og i ca. 150 till 250 m høyde. Landskapet er jevnt og heller for det meste mot nord, lengst øst til dels mot sør og vest. Den østlige tredjedel er lyngrik mosemyr, mens resten er en blanding av lyngrik mosemyr, lyngmyr og grasmyr. Et lite parti langs en bekk vest for den lyngrike mosemyr er grasrik mosemyr. Det øvre lag av myra er oftest svakt formuldet, lyngmyra er dog til dels noenlunde ved formuldet og grasmyra endog vel formuldet langs bekkesig. Dybden er oftest fra 1/2 til vel 1 m. Mosemyra er dog dypere, nemlig som regel 2—3 opptil 4 m. Undergrunnen består av stein og grus. Den lyngrike mosemyr inneholder oftest bra brenntorv og grasmyra og lyngmyra er brukbar dyrkingsmyr, men ligger noe høyt.

Fremover dalen sør for forannevnte myrparti er flere grasmyrer i 250 til 450 m h. o. h. med oftest sterk helling. Myrene er noenlunde vel eller vel formuldet og dybden er oftest liten.

Sør for Rovde er flere lignende grasmyrpartier, men disse har større dybde og inneholder en del bra brenntorv.

Av Gurskøy ligger 15,51 km² i Rovde. Myrarealet her utgjør bare ca. 135 dekar; herav ligger mesteparten på fjellet i 200 og 300 m høyde, omkring en rekke vann. Disse myrer inneholder litt brenntorv, som imidlertid er vanskelig å få tak i, og noen annen utnyttelse av disse myrer kan vanskelig tenkes. Derimot finnes like nord for Larsnes en liten lyngmyr som vil kunne dyrkes eller brukes til kulturbeite. Den er grunn og inneholder bare lite brenntorv. Ved Saude er flere kalksteinsbrudd.

Tabell 27. Oversikt over brenntorvmyrer i Sande herred.

| Myras navn eller beliggenhet | Myrer med brenn- torv | | Gjennom- snitts- dybde i m | Brenn- torvlagets midlere tykkelse i m | Masse i m ³ (råtorv) | Undergrunn | Fortorvings- grad etter v. Post |
|---------------------------------|---------------------------|-------------------------------|-------------------------------------|--|---------------------------------------|------------|---------------------------------------|
| | Total- areal, dekar | Brenn- torvareal, dekar | | | | | |
| Vest for Skogevannet . . | 15 | 5 | 2,5 | 1,6 | 8,000 | Berg | H 6-7 |
| Sør for Almestad | 345 | 260 | 2,5 | 1,5 | 480,000 | Sand | H 5-6 |
| Sør for Vågen | 20 | 5 | 1,5 | 1,0 | 5,000 | Grus | H 6 |
| I Sødalen | 120 | 60 | 1,0 | 0,5 | 30,000 | Grus | H 6 |
| Nord for Sødalsvannet . . | 600 | 400 | 1,6 | 1,0 | 400,000 | Grus | H 6-7 |
| Vest for Sødalsvannet . . | 15 | 10 | 2,0 | 1,0 | 10,000 | Grus | H 6 |
| Hellemyrene | 20 | 10 | 1,5 | 1,0 | 10,000 | Sand | H 6-7 |
| Øst for Sandvikvannet . . | 60 | 20 | 2,0 | 1,5 | 30,000 | Grus | H 6-7 |
| Vest for Sandvikvannet . . | 20 | 10 | 1,5 | 1,0 | 10,000 | Grus | H 6-7 |
| På Kvamsøy | 25 | 30 | 2,0 | 0,8 | 25,000 | Sand | H 6 |
| På Vågsøya | 110 | 100 | 2,8 | 1,5 | 150,000 | Sand | H 5-7 |
| Mellom Sande og Våge | 10 | 10 | 1,5 | 1,0 | 10,000 | Sand | H 6 |
| Vest for Helland | 80 | 50 | 1,5 | 1,0 | 50,000 | Sand | H 7-8 |
| Sør for Våge | 20 | 10 | 1,0 | 0,5 | 5,000 | Sand | H 7 |
| Øst for Sandøy kirke . . | 25 | 5 | 1,5 | 1,0 | 5,000 | Sand | H 6 |
| Vest for Voren | 30 | 10 | 2,0 | 1,0 | 10,000 | Sand | H 5-6 |
| Sum | | 995 | | | 1,238,000 | | |

9. Myrene i Sande herred.

Sande herred (kart: Sunnmøre, blad IV) har et landareal av 111,50 km². Myrarealet utgjør ca. 1540 dekar. Herredet består av en del av Gurskøy, en del av fastlandet mellom Rovdefjorden og Vannylvsgapet og dessuten av Sandøy, Kvamsøy, Vågsøy, Ristøy og mange småøyer og holmer. Myrarealet fordeler seg med 70 % på lyngrik mosemyr, 11 % på grasrik mosemyr, 15 % på grasmyr og 4 % på lyngmyr. Her er ca. 995 dekar brenntorvmyr med 1,238,000 m³ råtorv (tabell 27) og ca. 345 dekar av myrene er dyrkbare, mens ca. 200 dekar vil kunne nyttes til beite. Av herredets samlede myrareal ligger halvparten i mer enn 200 m h. o. h. For øvrig ligger atskillig myr i mindre enn 30 m høyde.

Av G u r s k ø y ligger 47,27 km² innen Sande. Her finnes ca. 1115 dekar myr eller nesten $\frac{3}{4}$ av herredets samlede myrareal. Myrene ligger bra samlet i 2 større felter.

Det ene felt, sør for Almestad, ligger i bare 20 m h. o. h. og er praktisk talt flatt. Myra består av grasmyr lengst vest og langs elva fra Skogevannet, men for øvrig av lyngrik mosemyr. Grasmyra er vel

formuldet og oftest sandblandet, da elva, som her renner meget rolig og i mange kroker, oversvømmer myra og etterlater seg sand og slam. Grasmyra er 1 til 2 m dyp og har sandundergrunn. Den er noenlunde godt skikket for dyrking, men det blir i tilfelle nødvendig å regulere og senke elveløpet. Den lyngrike mosemyr er noe tuet og har ca. 1 m nesten frisk kvitmose øverst. Derunder er brukbar, men oftest dårlig brenntorv med en del stubber. Dybden er mest alminnelig 2—3 m til evjejord, sand eller grus. Myra er utskiftet, men således at torven ikke alltid tilhører grunneieren. Hele arealet er ca. 350 dekar.

Det annet større felt ligger i Sædalen, vesentlig på nordsiden av Sædalsvannet i 200 til 350 m h. o. h. og er litt over 700 dekar stort. Dette er omtrent bare lyngrik mosemyr med ujevn overflate og en masse gråmosestuer. Myrene ligger vesentlig i svak sørhelling og har gode dreneringsforhold. Formuldingen er noenlunde god og dybden er jevn og omkring 1 à 2 m. Undergrunnen består av grus. Det meste av myrene og en del fastmark er nå innkjøpt av Møre landbruks-selskap og skal utparselleres til bureisingsbruk. Disse myrer inneholder forholdsvis store brenntorvmengder, nemlig ca. 400,000 m³ råtorv (jfr. tabell 27).

På fastlandet er svært lite myr. Her er bare noen små flekker omkring Sandvikvannet og ved Bjørlykke. De sistnevnte er så godt som avtorvet, mens en rekke småmyrer, særlig på østsiden av Sandvikvannet, inneholder opptil 2 m brenntorvlag.

Sandøya er 11,90 km² stor og har ca. 165 dekar myr, hvorav $\frac{2}{3}$ er grasmyr og resten vesentlig lyngrik mosemyr. Grasmyrpartiene er å finne vest for Helland og sør for Våge. Her er et vel formuldet øvre lag og i et à to spastikks dybde er meget god brenntorv (H₁—H₂). Dybden er 1 til 2 m vest for Helland, mens myrene sør for Våge er meget grunnere. Undergrunnen består av stein og sand. Mosemyrene ligger på sørsiden av øya, er svakt tuet og har ofte over 1 m nesten uformuldet mose øverst, men bra brenntorv under. Dybden er opptil 3 m og undergrunnen består av sand.

Kvamsøya har et flateinnhold av 7,83 km² med ubetydelig av myr. Her er bare noen flekker oppi og oppå fjellet. Av brenntorv inneholder disse myrer lite, da de oftest er grunne. Ved Ristesund finnes derimot en del bra brenntorv på dyrket jord. Dybden er opptil 2—3 m, men ofte er myrene dekket av flyvesand og i myra finnes flere sandlag.

På Vågsøy er forholdsvis meget myr, nemlig litt over 100 dekar. Dette er vesentlig grasrik mosemyr med jevn og forholdsvis fast overflate i 10—25 m h. o. h. Det friske moselag er ikke særlig mektig, men under dette lag er myra svakt formuldet (H²—H³) til ca. 1 m dybde (strøtorv). Derunder er som regel brukbar og til dels god brenntorv. Dybden varierer mellom 2 og 4 m og undergrunnen består av fast sand (aur). I myra er lite stubber. Den bør helst avtorves før dyrking.

På sørenden av Vågsøya er et kalksteinbrudd.

På herredets øvrige øyer og holmer er ubetydelig av myr. Det er bare Stoiholmen som har noen få dekar meget grunn lyngmyr som til dels brukes som brensel. Her foregår derfor litt jordødeleggelse.

Jordbruksforhold.

Som det vil framgå av undersøkelsen av myrene i Møre og Romsdal fylkes kystherreder har vi her å gjøre med ganske store ressurser såvel av brenntorv som dyrkingsmyr. Som regel er all myr, og i særlig grad mosemyra, kalkfattig og myrene i denne landsdel danner såvíst ingen unntagelse. For dyrkingsmyr blir det derfor i første rekke helt påkrevd å tilføre kalk. Som nevnt innledningsvis har vi betydelige kalkforekomster i det faste fjell, og disse utnyttes da for en del også i landbruket i form av brennt kalk. Dessuten brukes det en del øk jell sand. Begge disse former for kalktilførsel faller dog noe dyr. Det er derfor et spørsmål om det ikke ville være økonomisk å nytte kalksteinsmel, iallfall der hvor transporten ikke blir for lang. Og som vi har sett ligger de største myrarealer ikke langt fra kalkforekomstene.

Vær og vind er viktige faktorer for en rasjonell utnyttelse av myrene. Vi skal derfor referere noen data fra Det norske meteorologiske institutts publikasjoner:

Tabell 23.

Klimatiske data for kystherredene i Møre og Romsdal.

| Stasjonens | | Normal nedbørshøyde i mm | | Normal lufttemperatur i C ⁰ | | Midlere antall dager med min.temperatur under 0 ⁰ C |
|--------------------------|--------------|--------------------------|------------|--|------------|--|
| navn | h. o. h. i m | I året | Mai—august | I året | Mai—august | |
| Runde | 20 | 1200 | — | 7,0 | 11,6 | 50,9 |
| Ålesund | 6 | 1243 | 74 | 6,9 | 11,2 | 70,7 |
| Vestnes | 22 | 1235 | 76 | 5,3 | 10,9 | 128,2 |
| Molde | 18 | 1440 | 87 | 5,9 | 11,7 | 104,1 |
| Ona | 12 | 1105 | — | 6,7 | 10,3 | 51,1 |
| Hustad | 10 | 1317 | — | 5,5 | 10,6 | — |
| Kristiansund N | 18 | 1180 | 76 | 6,6 | 11,2 | 77,2 |

Av tabell 23 fremgår at området har et utpreget kystklima.

Den normale nedbørshøyde er omkring 1200 mm i året. Herav faller innledertid bare ca. 1/15 i månedene mai—august. Mest nedbør er det som regel om høsten, mens våren kan være tørr selv her langs kysten. Det meste av nedbøren avgis som regn. Innen området har de ytre øydistrikter noe mindre nedbør enn herredene lenger inne.

Årets normale lufttemperatur er blant de høyeste i landet, da vinteren er forholdsvis mild. Temperaturen i sommermånedene er derimot ikke særlig høy (ca. 10—12° C). Antallet av frostdøgn er lite, så noen særlig fare for nattefrost i veksttiden skulle det ikke være her.

Vestlige og nordlige vindretninger er de fremherskende. Særlig er vest- og sørvestlige vinder alminnelige om høsten og vinteren, mens det om våren og forsommeren ofte blåser en kald nordenvind.

Luftfuktigheten er minst tidlig om våren (april—mai), men når sitt maksimum allerede i juli—august. Dette skaper ugunstige forhold for lufttørking av brenntorv, da liten luftfuktighet og høy lufttemperatur ikke faller sammen.

Landarealet av området utgjør 1754,90 km² (jfr. tabell 1). Herav er ca. 1400 km² vesentlig snauffjell og uproduktiv mark og ca. 151 km² er skogbevokset. Av skogarealet er ca. 58 % lauvskog og 42 % barskog. Av det øvrige areal var ved jordbrukstelingen i 1929 108,01 km² dyrket, 87,10 km² naturlig eng, 5,64 km² utslåtter og 125,152 km² dyrkbart areal. Av den dyrkede jord bruktes omtrent 27 % til åpen åker og 73 % til eng. Åkerarealet brukes mest til poteter og kjernevekster dyrket til modning. De mest dyrkede kornsorter er havre og bygg, men i de senere år dyrkes også en del vårhvete. Grønnfôr og rotvekster opptar bare henholdsvis ca. 6 % og ca. 2 % av åkerarealet.

Bruksstørrelsen fordeler seg noenlunde likt mellom bruk med inntil 20 dekar og bruk med mer enn 20 dekar innmark. I første tilfelle er da regnet med boliger og boligbruk, som tilsammen utgjør 20 % av alle bruk. De fleste bruk er små (20 til 50 dekar innmark). Til bruk med over 100 dekar innmark hører knapt 2½ %. Disse større bruk finnes vesentlig i Fræna og Eide herreder.

Ervervslivet er meget forskjellig fra herred til herred, selv om en nok kan si at dette er et utpreget kystdistrikt. Av den mannlige befolkning i alle herreder er 36 % knyttet til fiske, fangst og sjøfart, 36 % er jordbrukere og 28 % driver andre erverv. Andelen av jordbrukere svinger mellom 20 % (i Bud) og 64 % (i Eide og Gjemnes). De fleste sjøfolk har Giske med 65 % og minst sjøfolk er det i Gjemnes med 9 %. Jordbruksbefolkningen er størst på Nordmøre og minst på Sunnmøre, mens det omvendte er tilfelle med fiskerne. I Romsdalsherredene er gjennomsnittlig omtrent like mange jordbrukere som fiskere.

Husdyrholdet er forholdsvis stort i disse herreder. Det er 3,2 hester, 23,6 storfe og 40,7 sauer pr. 100 dekar dyrket jord, mens de tilsvarende tall for rikets bygder er henholdsvis 2,3 hester, 15,8 storfe og 19,7 sauer. Pr. bruk er derimot husdyrholdet noe mindre enn for rikets bygder, når unntas saueholdet, som er litt større.